

ROK 1994

Hlavná cena XXVI. ročníka Jašíkových Kysúc:

Hovoričová Kveta

Orechové škrupiny

(Úryvok)

Nebyť toho, že sa veci mali tak, ako sa mali, bolo by to celé do popuku. Rozrehotala by som sa na celé kolo, keby som nebola celkom neskutočne zamilovaná do vlastnej starej mamy a mamu by z toho celkom iste porazilo. Teda by ju vlastne ani neporazilo z toho, že ľúbim niekoho celkom iného ako ju, no kazila som priestor. Priestor bol pre mamu veľmi dôležitý, ba niekedy som mala pocit, že u nej prevyšuje také prirodzené hodnoty ako povedzme hlad. Hlad klasický žalúdočný, hlad po vedomostiach, po sexe, po peniazoch. Priestor víťazil. Dnes mal byť nabitý tymiánom, starými modlitebnými knihami, hraným smútkom, kvapkami z očí, ktoré mali vyzerat' aspoň trocha prirodzene. Priestor som však kazila ja. Bolo jasné, že stačí moment a naozaj sa rozrehocem, lebo som mamu totálne vyviedla z miery a poondila ten jej poondiaty priestor, asi by som sa však rehotala naozaj iba preto, aby som ju z tej miery vyviedla, nakoľko by som sa najradšej rozrevala a to pekne zhlasna, babka tam ležala, už jej nič nepomôže, trápne sa na mňa vykašľala a dnes má celkom bez výčitiek svedomia pohreb.

Musela som pre ňu naposledy niečo urobiť. Ako tam tak ležala medzi tými stovkami orechových škrupín, bolo mi jasné, že takto sme dali našej mame posledné spoločné zaucho. Prepáčte. Nikdy som nedokázala pochopiť, prečo práve moja nekonvenčná stará mama vytlačila na svet také prudérne čudo ako svoju jedinú dcéru a moju jedinú matku. Ale s tými orechmi sa to podarilo, mama vrieskala, divo jej klepkala protéza, vonku sa už blížili smútoční hostia, celí čierni a vcelku veselí, mama kopala škrupiny pod posteľ, bolo ich priveľa, ktosi stlačil kľučku, dvere sa nedali otvoriť, škrupiny sa dostali pod prah, teraz liezli hostia oknom, mama tú hanbu neprežije. Amerikánka si roztrhala biele punčochy, tak jej treba, mala si dať čierne ako ostatné ženy, neroztrhla by ich a ak aj áno, nik by si to nevšimol. Smola bola v tom, že Amerikánka mala punčochy biele ako sneh, nik ju nespúšťal z očí, to bolo presne to, čo chcela. Ibaže trocha ináč, teraz jej bol ten záujem trápny, nik sa nedíval na tie punčochy za desať dolárov, všetci vypliešľali oči iba na rýchlik, ktorý sa ťahal od päty až po koleno. Ostala zmätená, jedna noha na okne, druhá v smútočnej obývačke, soptila na celý svet, na starú mamu, ako si tam pokojne ležala, na mňa, lebo si bola istá, že tie orechové škrupiny sú moje dielo, na mamu, to ako svoju sesternicu, že si nedokázala urobiť poriadok s dvoma babami vo svojom dome. Najviac ale zúrila na Amerikána, nech mu je zem americká ľahká, za to, že si ju zavesil na krk, že po ňom všetko pekne zdedila, lebo keby tomu bolo inak, dnes

by bola obyčajná slovenská Tera, na pohreb by si dala čierne punčochy a nesmiala by sa z nej celá dedina.